

העדה

העאת
אלקין אביך
ועבדהו

גליון מיוחד לבחורי חמד • ערוכים מתוך משנתו של כ"ק מרן רבינו שליט"א

פטרון מערכת דעהו:

נתנדב לע"נ הרה"ח זאב ב"ר משה ע"ה
וזו' האה"ח מרת פעריל ב"ר טובי' ע"ה

גליון קע - פרשת פקודי - שנת תשפ"ד

מסילת ישרים

שיעורי השקפה ומוסר בדרך החסידות

שש אנכי על

אמרתך:

חסידות האט
אינגעפלאנצט
א 'שמחה' און 'חיות'
אין אידישקייט

עמוד ה'

משנת החסידות

ביאורים ויסודות מורחבים בתורת מרן הבעש"ט ותלמידיו זיע"א

שיעורים בספר התניא 'שער היחוד והאמונה' פרק ה
שיעור קט (פרשת תולדות תשס"ג)

**מי יודע
רוח בני
האדם:
כח הנבואה
של בן אדם**

א. רוחי באדם לעולם: החלקים של נפש האדם כמו דרגות העולמות

חמשת חלקי הנפש כנגד ד' עולמות ואדם קדמון, וכנגד שם הוי"ה וקוצו של יוד | 'נפש רוח ונשמה' כנגד 'כבוד לב ומוח' | ה'נפש' הפועלת מתלבשת בכבוד, ה'רוח' בהרגש שבלב, וה'נשמה' במוח | שני חלקים בלב הממוצע בין המוח והכבוד, חלל הימני - נוטה לצד המוח, וחלל השמאלי - מלא דם כמו הכבוד | ביאור הלשון ויחד 'לבננו' לאהבה וליראה את שמך | 'בשר גידין ועצמות' מקבלים חיות מ'כבוד לב ומוח' | שלשה ראשי אברים כנגד שלוש עבירות חמורות שחייבים למסור את הנפש עליהם - שהם שורש לכל המצוות | 'חיה' ו'יחידה' נשארים כמקיפים מחוץ לכלי | מדרגתם היא כעולם אצילות ד'איהו וגרמוהי חד בהון' | כיון שאין הגוף והנשמה מאוחדים לגמרי לכן חסר הכלי של בחי' חיה ויחידה

ב. רוחך ביד נביאיך: הבדל בין השגת החכמה למראה הנבואה

דברי האר"י ז"ל שאפילו משרע"ה לא נתנבא בעולם האצילות עצמו רק בהתלבשות בעולם הבריאה | קושית התניא: איך השיגו הראשונים גם במדרגת האצילות | תירוצו: מראה הנבואה היא כמו ראייה ממש, ולכן לא שיך להשיג בה כל כך כמו ע"י חכמה | חכמה - השגה בדרך שכל, נבואה - הכרה באופן של פגישה | ביאור מאמר 'חכם עדיף מנביא' | רק מצד הנבואה לא השיג משרע"ה בעולם האצילות

ג. רוח עצה וגבורה: ענין הנבואה הוא כח העצה לקיום התורה

כח הנבואה היא ממידות נצח והוד | נצח והוד כנגד הרגליים - שהם כח ההילוך ממקום למקום | גם כח העצה נמשך ממידות נצח והוד | כח הנבואה הוא עצה גדולה לקיום התורה | יש נבואה ועצה כללית הנצרכת לדורות, ויש נבואה ועצה שאיננה אלא לאדם פרטי | 'עצות מרחוק' - [ע"י] אמונה אומן | המצוות מכוננות 'תרי"ג עיטין' מפני שהן עצות לפעולות ההנהגה העליונה | כל התרי"ג מצוות הם עצות איך לעשות לו יתברך דירה בתחתונים

.א.

רוחי באדם לעולם: החלקים של נפש האדם הם כמו דרגות העולמות

והדם הלא הוא עיקר חיות הנפש שבאדם, וכדכתיב (דברים יב, כג) 'כי הדם הוא הנפש', והכוונה לחלק חיות הגשמי שבאדם, כוח הפעולה שבאברי הגוף, שכולם מקבלים חיותם מהדם, ונמצא שחלק ה'נפש' שבאדם [נפש הבהמית, ובתוכה מלובשת גם נפש האלקית] מתלבשת באבר הכבוד.

חלק ה'רוח' וההרגש שבנפש משכנו בתוך ה'לב'

ומאידך הלב הוא כלי לבחי' ה'רוח', שמשמעותו כח ההרגש שבנפש, דרגת עולם ה'יצירה'. שהרי הלב הוא מקור לכל המידות הנטועות באדם, רגשי אהבה ויראה וכדו' שבו, שהם הרגשות הבאות מהלב, והוא חלק הרוח שבנפש האדם.

שני חלקים בלב - כיון שהוא ממוצע בין המוח והכבוד

[ונודע שישנם שני חללים בתוך הלב, הנקראים חלל הימני וחלל השמאלי, כי מאחר שהלב הוא ממוצע בין ה'כבוד' וה'מוח', שהם כוחות הגשמיות והרוחניות, לכן נמצא גם בתוכו שני כוחות הנוטים לשני צדדים הללו.

בריאה יצירה ועשיה, ו'אדם קדמון' שלמעלה מהם, [והינם ג'כ לעומת ארבעת האותיות של שם הוי"ה וקוצו של יוד']. ונמצא שדרגת 'חיה' היא כנגד אצילות, ודרגה העליונה 'יחידה' מכון לבחי' אדם קדמון.

'נפש רוח ונשמה' כנגד 'כבוד לב ומוח'

והנה לשלשה חלקי האדם 'נפש רוח ונשמה' ישנם כלים בתוך גוף האדם שבהם מתלבשים כוחות האלו ועל ידם פועלים הם פעולתם. והם; המוח הלב והכבוד, שאברים הללו הם ראשים לכל אברי האדם, כי בהם תלויה כל חיות נפש האדם וקיומו עלי אדמות, והם כלים ולבושים לבחינות 'נפש רוח ונשמה'.

ה'נפש' שהיא כח הפעולה שבאברים - מתלבשת באבר ה'כבוד'

ובפרטות, הנה הכבוד הוא משכן לחלק ה'נפש', ומכוון לדרגת ה'עשיה'. שהרי הכבוד הוא שורש ומקור לכל הדמים שבגוף, כי הוא מוכך ומנקה אותו ומבררו מכל שמץ וטינוף,

כתב התניא ז"ל: והנה על זה אמרו בוהר דלעילא בסטרא דקדושה עילאה אית ימינא ואית שמאלא, דהיינו חסד וגבורה, פי' דשתייהן הן מדות אלוקות למעלה משכל הנבראים והשגתם, דאיהו וגרמוהי חד בעולם האצילות (תיקו' הקדמה ג), עכ"ל.

עולם האצילות - 'איהו וגרמוהי חד בהון'

הזכיר כאן התניא את הכלל הנודע, שכבר הזכרנוהו פעמים רבות, שבעולם האצילות אין שום פירוד בין האורות והכלים, ושם מתאחדים המה באחדות גמור, עד שגם הכלים הם בדרגת אלוקות כמו אור האין סוף, וכמו שאמרו 'איהו וגרמוהי חד בהון'.

חמשת חלקי הנפש כנגד אבי'ע ואדם קדמון - שם הוי"ה וקוצו של יוד

וענין זה נראה גם בחלקי הנפש המכוונים לדרגת עולם האצילות. כי הנה נודע שחמשה חלקי הנפש; נפש, רוח, נשמה, חיה ויחידה, הם כנגד ארבעת העולמות אצילות

והנה לשלשה חלקי רוח האדם 'נפש רוח ונשמה' ישנם כלים בתוך גוף האדם שבהם מתלבשים כוחות האלו ועל ידם פועלים הם פעולתם. והם; המוח הלב והכבד, שאברים הללו הם ראשים לכל אברי האדם, כי בהם תלויה כל חיות נפש האדם וקיומו עלי אדמות, והם כלים ולבושים לבחינות 'נפש רוח ונשמה'

~ מאחר שבחי' 'חיה' שבנפש היא מאד נעלה, כי היא כנגד עולם האצילות, ועוד למעלה מזה היא חלק 'יחידה' שבנפש, העומדת בדרגת אדם קדמון, הנה בעולמות עליונים אלו אין כל מקום ומציאות כלל לכלים העומדים בפני עצמם ואינם מאוחדים לגמרי עם האור שבהם, שהרי כאמור לעיל מדרגת עולם האצילות היא בדרך 'איהו וגרמוהי חד בהון'

חלל הימני - נוטה לצד המוח, וחלל השמאלי - מלא דם כמו הכבד

כי בחלל הימני שבלב אין שום דם, אלא הוא מלא רוח בלבד, וזה דומה לחלק הרוחני שבנפש - ענין ההרגש הדומה לשכל ומוח שבראש (שיתבאר להלן בעזרה), ששם עיקר משכן נפש האלקית. ומאיך החלל השמאלי שבלב הוא מלא דם, והוא נוטה יותר לצד הכבד שלמטה ממנו, והוא משכנו של היצר הרע, שהוא החלק הגשמי והבהמי שבאדם. וע'ז אמר הכתוב (קהלת י, ב) 'לב הכס לימינו ולב כסיל לשמאלו', כלומר שהלב כולל בתוכו ימין ושמאל, שהם צד המתדמה לחכמה ושכל, ומאיך חלק היורד למטה למקום הכסילות והחומריות (ראה תניא פ"ט).

יחד 'לבבנו' לאהבה וליראה את שמך

ועל ענין שני חלקי הלב אלו מתפללים ומבקשים אנו באמרנו 'יחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך', כלומר שבקשתנו הוא שיתאחדו שתי בחי' לבבות אלו לאחדים להיות לנו לב אחד לאבינו שבשמים (ע"פ סוכה מה:). ודייקא 'לאהבה וליראה', כי אהבה - שמקורה מדת החסד - נמשכת מצד הימין, וה'יראה' - ענין מדת הגבורה - נובעת מצד השמאל, והיינו שמכח היראה והמורא מהקב"ה יכולים להתגבר ולהכניע את היצר העומד מצד השמאל. וככח התאחדות שני לבבות אלו נגיע בשלמות למדת 'לאהבה וליראה את שמך'.

משכן ה'נשמה' בתוך ה'מוח' - דרגת עולם הבריאה

ולמעלה מהכבד והלב עומד המוח שבראש, ובו מתלבשת דרגת ה'נשמה' שבנפש, וכלשון 'הנשמה שבמוחי', והוא החלק העליון שבגוף, מקום השכל והמחשבה של האדם - שכנגד עולם ה'בריאה', והוא מדרגה רוחנית יותר מההרגש שבלב.

'בשר גידין ועצמות' מקבלים חיות מ'כבד לב ומוח'

[ונודע מה דנקטינן להלכה (חולין קכח): שאין אבר מן המת מטמא אלא א"כ יש בו בשר גידין ועצמות, ובלאו הכי אינו קרוי אבר. ושלשה אלו 'בשר גידין ועצמות' מקבלים מן ה'כבד לב ומוח', כי מאחר שהם ראשי אברי האדם הרי הם כוללים את כולם, וכל האברים מקבלים מהם.

כי הבשר - הוא החלק החיצוני של כל אבר, וחיותו הוא הדם הטוב שמקורו בכבד. והגידין הם העורקים המושכים את הדם ע"י פעולת הלב. ואילו

העצמות הם כנגד המוח, כי כח התנועה שבהם מקורו במוח ע"י העצבים (נערווין) הנמשכים ממנו.

שלשה ראשי אברים כנגד שלוש עבירות חמורות

עוד י"ל ששלשה אלו 'נפש רוח ונשמה' המכונים ל'מוח לב וכבד' כנ"ל, הם כנגד שלוש עבירות החמורות שצריך האדם למסור את נפשו עליהם, והם; עבודת כוכבים גילוי עריות ושפיכות דמים, כי אלו דוקא הם ביהרג ואל יעבור (סנהדרין עד.), ושלוש עבירות אלו שייכות ג"כ לכוחות המוח הלב והכבד.

כי הנכשל בעבודה זרה היינו שיש לו דעות זרות, ופוגם בזה בדרגת הנשמה שבמוח שהוא משכן השכל והדעת. חטא גילוי עריות בא ע"י התגברות כח התאוה שבלב, דרגת הרוח. ואילו שפיכות דמים בא ע"י כעס ורתיחת הדם, ולכן הוא שייך לאבר הכבד, ומקלקל בזה את חלק הנפש שבו.

החיוב למסור את הנפש עליהם - כיון שהם שורש לכל המצוות

ואכן כמו שאלו שלשה 'מוח לב וכבד' הם ראשי אברי האדם, ובהם תלויים חיותם וקיומם של כל רמ"ח האברים ושס"ה הגידין, וכאשר נעשה בהם איזה פגם רח"ל מתקלקל בזה כל הגוף. כן הדבר ממש לגבי שלוש עבירות חמורות אלו השייכים לשלשה ראשי האברים, שהמה ג"כ נחשבים בעיקרי ושורשי תר"ג המצוות, והעובר עליהם ח"ו גורם פגם והפסד לכל שאר המצוות, כי הם כללות כולם, ולכן צריכים למסור את הנפש על שלוש אלו דוקא].

הדרן למאי דאנן ביה, שביארנו ששלשה חלקי הנפש 'נפש רוח ונשמה' מתלבשים בתוך ה'מוח הלב והכבד' שהם שלשה ראשי אברים שבאדם, והם הכלים לפעולות והתגלות כוחות שלשת חלקי הנפש הללו.

חלקי 'חיה' ו'יחידה' נשארים בעיקרם כמקיפים מחוץ לכלי

אך לכאורה עדיין נשארו שני חלקי הנפש 'חיה ויחידה' בלא לבושים וכלים לפעולתם. ואכן מבואר בספרי הקבלה כי לשני חלקים אלו אין כלים לעצמם, אלא שהם מתלבשים בתוך הכלי של הנשמה, שהוא המוח. והיינו לומר, שחלק ה'חיה' שבנפש מתלבשת ומשתמשת במוח האדם. אך מכיון שאין המוח הכלי העצמי לבחי' ה'חיה', שהרי עיקרו הוא לדרגת הנשמה, ואילו ה'חיה' צריכה לכלי נעלה יותר, לכן אכן אין המוח

ב.

רוחך ביד נביאיך: הברדל בין השגת החכמה למראה הנבואה

יותר ממנו ודרש כמה דרושים בבחי' פנימיות אפילו בספירות ומדרגות רבות שלמעלה מהחכמה וכתר דאצילות.

אך הענין הוא פשוט ומובן לכל, שיש הפרש גדול בין השגת חכמי כרשב"י והאריז"ל - שהוא השגת חכמה ודעת, ובין השגת משרע"ה ושאר הנביאים - בנבואה המכונה בכתוב בשם ראייה ממש: וראית את אחורי (שמות לג, כג), ואראה את ה' (ישעיה ו, א), וירא אליו ה' (בראשית יח, א). ואף שזהו דרך משל ואינה ראיית עין בשר גשמי ממש, מכל מקום הנמשל צריך להיות דומה למשל, וכתרגום

שלמטה ממנו, כי בדרגת האצילות אי אפשר לשום נברא להשיג. (ומה שהוסיף התניא, שגם שם בעולם הבריאה לא עלתה השגת משה למידות חסד וגבורה עצמן, רק אחר התלבשותן במידות נצח הוד ויסוד, יתבאר להלן בעז"ה).

איך השיגו המקובלים גם במדרגת האצילות?

והנה להלן ב'אגרת הקודש' (י"ט) הקשה התניא על מה שמבואר בכתבי האריז"ל שהשגת משה רבינו לא עלתה למדרגת האצילות וכו', ונעתיק לשונו שם: לכאורה יש להפליא הרי נאמר ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, ואיך השיג האריז"ל

כתב התניא בהמשך דבריו, וז"ל: ואף השגת משה רבינו עליו השלום בנבואתו לא היתה בעולם האצילות אלא על ידי התלבשותו בעולם הבריאה, ואף גם זאת לא בשתי מדות אלו חסד וגבורה, אלא על ידי התלבשותו במדות שלמטה מהן במדרגה, שהן מדות נצח הוד יסוד וכמ"ש בשער הנבואה (פ"א), עכ"ל.

אפילו משרע"ה לא נתנבא מעולם האצילות

היוצא מדבריו, שגם השגת משה רבינו אדון כל הנביאים לא הגיעה לעולם האצילות עצמו, שכולו אלוקות, ורק מצד התלבשותו בעולם הבריאה

מאחר שלעת עתה אין כלי הגוף שבאדם בדרגה גבוהה כזו, והיינו שעדיין אין הגוף והנשמה מאוחדים לגמרי כמדרגת האורות והכלים שבאצילות, שהרי עדיין ישנו מקום פירוד ביניהם, לכן לא שייך שבחי' חיה ויחידה, שהם כנגד עולם האצילות ולמעלה ממנו, יתלבשו וישתמשו בכלים כאלו, כי מדרגתם נעלה מאד מהם, ואי אפשר לכלי גוף הגשמי המופרד ומובדל מהנשמה שיכילו אותן כראוי

~

ישנה נבואה הנצרכת לדורות, כלומר שהיא עצה כללית השייכת לכל הדורות והזמנים ולכל מצבי עם ישראל, ונבואה כזו אכן נכתבה והונצחה לדורות. ומאידך היו גם נבואה שלא הוצרכה לדורות, והיינו שהיו אלו נבואות פרטיות לריבוא רבבות אנשים פרטיים, ולכל אחד ואחד מישראל ישנם הדרכות ועצות שונות איך להגיע לקיום התורה ושלימות העבודה

רק 'בדרך נבואה' ממש לא השיג משרע"ה בעולם האצילות ובזה מיושב היטב מה שיכול היה האר"ז ללדבר בעולמות גבוהים ומרוממים, ואף בעולם האצילות ולמעלה ממנו, כי השגתו באה באופן של שכל וחכמה, ומצד זה שייך להשיג גם במקומות נעלים ההם, ובוודאי ש"ע" השגת החכמה והמוח השיג גם משה רבינו מדרגות גבוהות אלו ואף יותר מזה, מה שאין הפה יכול לדבר והאוזן לשמוע. ומה שכתב האר"ז"ל שהשגת משה לא הגיעה לדרגת האצילות כי אם בהתלבשותו בעולם הבריאה - הכוונה להשגה שקיבל משרע"ה בדרך נבואה, שהיא כמו ראייה ממש, הנה בזה לא עלתה השגתו לעת עתה במדרגות הרוממות של אצילות עצמו רק ע"י התלבשותו בעולמות שלמטה מהם, ואף בזה רבתה מעלתו על כל הנביאים שהיו לפניו ולאחריו.

יותר מחכמה, ונמשכת ממקור גבוה שלמעלה מעלה מהחכמה והשכל, כי היא ראייה רוחניות הבאה באופן של פגישה והכרה מקרוב למה שהנביא רואה בנבואתו, וכלומר שאין הנביא רק יודע ומשיג את הנבואה הבאה אליו, אלא הוא כרואה ממש - בעיניים רוחניות - את המראה הנראה אליו.

ביאור במאמרם ז"ל 'חכם עדיף מנביא'

ואכן מהאי טעמא, כיון שהשגת הנבואה היא יותר נעלה מהשגת השכל והמוח, לכן אי אפשר לראות בכח הנבואה את כל מה ששייך להשיג בהבנת השכל, כי מאחר שהחכמה איננה התגלות כל כך כמו נבואה, לכן שייך להשיג על ידה יותר ויותר ממה שאפשר לראות במראה הנבואה. ומצד זה אמרו בגמ' שה'חכם עדיף מנביא' כיון שבכח חכמתו הרי הוא משיג מדרגות גבוהות ונעלות יותר ממראות הנבואה.

ורא אליו ה' - ואתגלי ליה וכו', שהוא בחי' התגלות שנגלה אליו הנעלם ב"ה בכח התגלות. משא"כ בהשגת חכמי האמת שלא נגלה אליהם הוי"ה הנעלם ב"ה בבחי' התגלות, רק שהם משיגים תעלומות חכמה הנעלם ומופלא מהם. ולכן אמרו (כ"ב יב.) 'חכם עדיף מנביא' שיכול להשיג בחכמתו למעלה מעלה ממדרגות שיוכלו לירד למטה בבחי' התגלות לנביאים במראה נבואתם וכו', עכ"ל.

חכמה - השגה בדרך שכל, נבואה - הכרה באופן של פגישה

כוונתו ז"ל מבואר, כי ישנו הבדל רב בין השגה הנמשכת מכח החכמה והשכל - לבין נבואה הבאה בדרך ראייה ממש, כי מה שאפילו החכם הכי גדול משיג בכח חכמתו, בכל זאת אין זה אלא השגת השכל והמוח, ואינו נחשב כמו שפגש וראה בעצמו את הדבר שהשיג. משא"כ נבואה היא מדרגה עליונה

רוח עצה וגבורה: ענין הנבואה הוא כח העצה לקיום התורה

ויורדות עד שמגיעות אלינו, וממילא צריך לקבל אותן בדרך אמונה בלבד, כי אין השכל הפשוט מביין ומשיג אותן.

'תרי"ג עיטין' - עצות לפעולת ההנהגה העליונה ולפי ערך נחשבות גם כל תרי"ג המצוות כעצות ודרכים למה שרוצה השי"ת לפעול על ידו, וכלשון הוזהר (ח"ב פב:) 'שית מאה ותלת עשר זיני עיטא (-עצה) יהיב אורייתא לבר נש'. ולדוגמא: מצות פרה אדומה היא עצה שנתן הקב"ה כדי להביא טהרה לעולם. ואכן אין בידינו להשיג כלל איך נמשכת טהרה עליונה ע"י פרה אדומה, ומדוע דוקא צריכה היא להיות אדומה וכו', אלא כאמור כח העצות הם ממקום נעלה מאוד, למעלה משכל והבנה, ואינם מובנים ע"פ שכל הפשוט. וכן הדבר בכל המצוות, שבכולן יש איוו תכלית וכוונה עליונה שרוצה הקב"ה לפעול ולעשות בכח קיומן.

כל התרי"ג מצוות הם עצות איך לעשות ליתברך דירה בתחתונים

ובאופן כללי יותר, הטעם שכל התורה ומצוותיה נחשבות לעצות נכונות ועמוקות, הוא לפי שעל ידו יוצאת לפועל התכלית הנרצית בכל ענין בריאת העולמות, והוא לעשות להשי"ת דירה בתחתונים, שלזה נתאה הקב"ה קודם הבריאה (תנחומא נשא טז), ולכוונה זו ברא ויצר ועשה את כל העולמות. ותכלית וענין זה הוא נישא ומרומם כל כך וגבוה לגמרי מהשגת בן אנוש, עד שכל התורה והמצוות - שהם מנבואת משה רבינו ע"ה - נחשבות רק כעצות ואופנים להשלים את תכלית נפלאה זו, והם אכן מהלכים נפלאים ועצות עמוקות ונעלמות מאד, עד שגם לפי ערך משרע"ה נחשבו המה רק כמו עצות שלמעלה מהשגה.

ובקיימנו את תרי"ג המצוות כפי שציונו יוצרנו ב"ה באמונת אומן, אכן יפעלו הם את התכלית הגדולה שבשבילה נצטוונו עליהם, ויתקיים רצון העליון ב"ה בטעם יצירת העולמות, וימלא כבוד ה' את כל הארץ במהרה בימינו אמן.

לקיים את התורה, לשמור ולעשות ככל הכתוב בה.

כי הנה התורה שניתנה לנו ע"י משה רבינו בהר סיני היא בדרגת 'תפארת', שהיא עצם המדרגה שצריכין אנו לזכות בה. אבל כדי שנוכל לקיים אותה כראוי וכפי שהוא אמיתת רצונו יתברך, הנחיל לנו הקב"ה את כח הנבואה, והעמיד לנו במשך הדורות נביאים רבים כפליים כיוצאי מצרים (מגילה ד.ד), וכל זה בכדי לסייע לישראל בשמירת התורה והמצוות. והיינו שכח הנבואה היא כמו נתינת עצות והדרכות איך לקיים את תרי"ג המצוות כפי המצווה עלינו בתורת משה.

יש נבואה ועצה כללית, ויש נבואה ועצה פרטית

ואכן כמבואר שם בגמ' ישנה נבואה הנצרכת לדורות, כלומר שהיא עצה כללית השייכת לכל הדורות והזמנים ולכל מצבי עם ישראל, ונבואה כזו אכן נכתבה והונצחה לדורות. ומאידך היו גם נבואה שלא הוצרכה לדורות, והיינו שהיו אלו נבואות פרטיות לריבוא רבבות אנשים פרטיים של עם הקודש, כי אין דעתם דומה זה לזה (ע"פ ברכות נח.), ולכל אחד ואחד מישראל ישנם הדרכות ועצות שונות איך להגיע לקיום התורה ושלימות העבודה.

'עצות מרחוק אמונה אומן'

והנה העצות האלו הבאות בשביל קיום התורה ומצוותיה, נמשכות מכח הנבואה, ויסודתם בהררי קודש במקום מאד נעלה, כי כאמור כח הנבואה הוא למעלה מעלה מכוחות החכמה והבינה, כי אכן יש צורך בכוחות נעלים ונעלמים מאוד כדי להגיע למטרה להשלים את רצון העליון ב"ה בכוונת התורה והמצוות. ועצות כאלו הבאות ממקור הנבואה הם ג"כ למעלה מהשכל והחכמה, וצריכין לקיים אותן בדרך אמונה בלבד.

ועל זה אמר ישע"ה הנביא (כה, א) 'ה' אלקי אתה, ארומך אודה שמך כי עשית פלא. עצות מרחוק אמונה אומן, כלומר שהעצות באות ממקום רחוק וגבוה מאוד, והוא פלא נשגב איך שהן משתלשלות

הנבואה יונקת ממידות נצח והוד

הבאנו לעיל את דברי התניא שהביא את מה שכתב האר"ז"ל בשער הנבואה, כי השגת משרע"ה לא היתה כי אם מצד מדרגות המידות 'נצח הוד ויסוד'. ואכן נודע באופן כללי שהמידות 'נצח והוד' הן הן מקום 'יניקת הנביאים', כלומר שכל השפעת הנבואה נובעת מהספירות הק' נצח והוד ('יסוד') הרי הוא כללות שניהם). ונבוא בעז"ה לבאר את הדברים קצת.

נצח והוד כנגד הרגליים - שהם כח ההילוך ממקום למקום

הנה מידות נצח והוד הם כנגד שני הרגליים, וכמו שמבואר ב'פתח אליהו' (תיקו"ז יז:) דנצח והוד הם 'תרין שוקין'. וענין כח הרגליים הלא הוא - שהם מוליכין את האדם ממקום למקום, כי בכוחם הולך הוא למחוז חפצו ולמקום שרוצה.

נצח והוד מוליכין את האדם למדרגה שרוצה להגיע

ועל פי זה נאמר גם כן שענין מידות נצח והוד הוא כעין הרגליים היוצאים לחוץ, ואין עומדים במקומם, אלא מובילים את האדם ממדרגה למדרגה. והיינו, שמדת ה'תפארת' שהוא 'גופא' (שם) מורה לעצם המדרגה שהאדם עומד בה, ואילו ה'נצח והוד' הם כוחות הנפש ההולין את האדם ולהעלות אותו למדרגה נוספת, ולהגיע למקום התכלית שברצונו לבוא אליו.

כח העצה נמשך ממידות נצח והוד

ובזה יובן גם מה שמידות אלו הם שורש לענין ה'עצות', וכידוע שגם כח העצה משתייך למקום הרגליים, כפרש"י ז"ל בפסוק (שמות יא, ח) 'העם אשר ברגליך' - 'ההולכים אחר עצתך', הרי שכח העצות שייך לענין הרגליים - נצח והוד. כי אכן גם כח העצה הוא הובלת האדם אל מה שברצונו לעשות ולפעול, כי העצות מסייעים אותו איך לעשות את הדבר, והאופן לגמור אותו בכי טוב.

כח הנבואה הוא עצה גדולה לקיום התורה

והנה גם ענין הנבואה שנטע הקב"ה בתוך עמו ישראל הוא כח העצות שמסר לנו הקב"ה איך

א.

גודל ההתקשרות של כלל ישראל לקדושת בית המקדש המתגלה בעת החורבן

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פוקד על פי משה, עבודת הלויים ביד איתמר בן אהרן הכהן (לה, כא).

פי' רש"י: 'המשכן משכן שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבניו על עונותיהן של ישראל. משכן העדות, עדות לישראל שותרת להם הקב"ה על מעשה העגל, שחרר השרה שכנינו בנייהם'.

ויש לומר אשר שני עניינם אלו משלימים זה את זה, כי דוקא חורבן בתי המקדש הוכיח ביתר שאת את העדות שהשכינה שורה בישראל [על דרך מה שאמרו חז"ל (שש"ר יז, ה) 'אמר רבי לוי, אמר הקב"ה, בחורבנה העמידה לי צדיקים וכו', ר' אבא בר כהנא בשם ר' יוחנן על הדא דר' לוי, אמר 'כי רבים בני שוממה מבני בעולה' (שעיה נה, א), ה"ו צדיקים העמידה לי בחורבנה יותר מצדיקים שהעמידה לי בבנינה']. כי כאשר רואים איך כלל ישראל נקשרו בהשראת השכינה בתוקף גדול כזה, אשר אף על פי שנחרבו בתי המקדש, מכל מקום 'עדותך נאמנו מאד לבינת נאווה קודש' (תהלים צג, ה), הרי זה מוכיח כי השכינה שורה בכלל ישראל בעצם, ובודאי כי השרה הקב"ה את שכנינו בתוך פנימיות ליבנו ממש. ולכן נקרא המשכן 'משכן העדות' שהוא מעיד על השראת השכינה בכלל ישראל, ועדות זו מתגלית ביותר בזמן 'אשר פוקד' מלשון חסרון, כאשר נחסרו ונתמשכנו בתי המקדש.

ולפי זה יש לפרש מה שזכר כאן איתמר בן אהרן הכהן, כי אצל זרעו מצאנו את גודל ההתקשרות עם השראת השכינה בעת החורבן דוקא. שרתי עלי הכהן היה מכני בנו של איתמר (רש"י ש"א ב, ה), ואצל עלי הכהן רואים התקשרות זו באופן ברור. כי כאשר באו לבשר לו על הריגת בניו בידי הפלשתים לא נבהל כל כך, אבל כאשר הוסיפו ואמרו לו כי הארון נלקח על ידיהם, אז נפל ממקומו אחרנית ומת (ש"א ד, יז). וכן גם רואים אצל כלתו, שבאו ובישרו לה על פטירת בעלה וחמיה, ועל הילקח ארון האלקים, ומיד נהפכו עליה ציריה מרוב עגמת נפש (שם, ט), והפסוק מדגיש ואומר (שם, כ) כי עיקר מה שהיצר לה היה 'כי נלקח ארון האלקים'. הרי כי אצל עלי הכהן ובני משפחתו, ראו את ההתקשרות המיוחדת שיש לכלל ישראל עם השראת השכינה אשר ביניהם, המתגלית ביותר בשעת החורבן וסילוק השכינה. ומכאן זו ההתקשרות, יחזור הקב"ה ויבנה את בית המקדש השלישי בב"א.

ב.

קדושת המשכן לעומת חטא העגל

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פוקד על פי משה, עבודת הלויים ביד איתמר בן אהרן הכהן (לה, כא).

יש לרמוז כאן על דבר היות המשכן כפרה על חטא העגל, כמו שכתב רש"י שהוא עדות לישראל שמהלם להם הקב"ה על העגל. ולכן אמר הכתוב 'אלה' המורה על חטא העגל שאמרו בו אלה אלהיך ישראל (שמות, לה, ה; ברכות לה, ב). וממשיך 'פקודי' שהוא בגי' שם אלקים בדרך אחרים (שחזרונם אחר כל את לאחור, א' א"ל אלה אלהי' אלהים, העולה ר), שהוא בחי' שורש ניקת העבודה וזה הנקראת 'אלהים אחרים', כי הם וניקים מן האחרונים של שם אלקים, ורמזו הכתוב בזה כי המשכן הוא כפרה על חטא העגל הרמזו בתיבות 'אלה פקודי'.

ולכן נזכר כאן בצלאל בן אורי בן חור (לה, כג), לעורר את זכותו של חור שמסר את נפשו למנוע את חטא העגל. ולכן שמו של 'חור' עה"כ הוא בגי' 'אחור', כי הוא עמד לעומת העבודה וזה הרוצה לאחוז בבחי' אחר. ועל בצלאל נאמר ואמלא אותו רוח אלקים (א, ט), כי לעומת 'אחור אלקים' בחי' אלהים אחרים הנ"ל, היה הוא בבחי' 'רוח אלקים' שהוא בגי' שם אלקים במילואו (אלוף לביד ה"ו יוד מ"ט). ואמר הכתוב על זה 'אמלא אותו', כי 'רוח' הוא כמנון המילוי של אלקים. ו'רוח' הוא אותיות 'חור', כי היה זה בוכותו של חור שמסר את נפשו על ביטול העבודה וזה.

ג.

עבודת בצלאל ביחוד השמים והארץ, ואהליאב לסלק את הקלי' המתגודות לזה

ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה עשה את כל אשר צוה ה' את משה. ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן חרש וחשוב ורוקם בתכלת ובארגמן ובתולעת השני ובשש (לה, כב-כג).

אמרו חז"ל (ברכות נה.) 'אמר רב יהודה אמר רב יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ' ואיתא בספדה"ק כי 'אותיות' אלו היינו שמות הק' [כמו שמצינו בגמ' (שם לה) שמכנים את השמות"ק בשם 'אותיות'] העולים כמספר 'שמים וארץ', והם ד' מילואי השם הוי"ה (יוד ה"ו יוד ה"ו יוד ה"ו יוד ה"ו) - ס"ג, יוד ה"ו יוד ה"ו - ס"ב, יוד ה"ו יוד ה"ו - ס"א, אלוף ה"ה יוד ה"ה - יחד עם ג' מילואי שם אה"ה" (אלוף ה"ו יוד ה"ו - ס"א, אלוף ה"ה יוד ה"ה - ס"א, אלוף ה"ה יוד ה"ה - ס"א) ובכמה מקומות מצינו ענין שמוה"ק אלו המכונים שמים וארץ, הדנה בשמוה"ק אלו יש ע' אותיות [באמת יש בהם ס"ט אותיות, אכן עה"כ הם ע' אותיות, ואכמ"ל], וכנגדם יש ע' תיבות בקדושת היום בליל שב"ק, כי הוא עדות על בריאת 'שמים וארץ' שנבראו ע"ה אותיות אלו. ושמוה"ק אלו עה"כ הם ג' 'בצלאל בן אורי בן חור', ולכן אמר הכתוב על בצלאל 'ראו קרא ה' בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה' (לה, ט), כי בשמו רואים את מעלתו ומדרגתו הגדולה. כי זו היתה עבודתו, לעסוק ביחודים המצרפים את השמים ואת הארץ, אשר על ידי זה תוכל השכינה הק' לרדת מן השמים ולשרות בארץ בעולם הזה.

ויחד עם בצלאל היה 'אהליאב בן אחיסמך' אשר שמו הוא בגי' 'עמלק', כי הוא היה משבט דן אשר מהם היו הנחשלים שאהז בהם עמלק (דברים יח, יז; פס' רב), והיה אהליאב בעדקתו עוסק לסלק את קלי' עמלק, והענין בזה הוא, כי הנה בצלאל עסק בעבודת יחוד השמים והארץ כנ"ל, ואילו עמלק בא להפריד בין השמים והארץ, וכידוע כי ההבדל בגי' בין שמע ישראל וגו' (אלף ק"ה) שהוא בבחי' 'שמים', לבין ברוך שם וכו' (אלף ע"ה) שהוא בחי' 'ארץ', הוא כמנון 'עמלק', כי הוא בא להפריד ביניהם. ולכן אמר הכתוב עליו 'כי מהה אמהה את זכר עמלק מתחת השמים' (שמות יז, יז), כי הוא עומד תחת השמים ומפרידה מן הארץ, ולכן צריכים למחותו. ומפני זה היה בצלאל צריך לעבודת אהליאב שיהיה אותו עמו, לסלק את קלי' עמלק הרוצה להפריד בין השמים והארץ.

ועל כן הזכיר הכתוב ביהוה, ופירש רש"י (לה, ט) כי השוה הכתוב את אהליאב משבט דן מן היורדים שבשבטים, עם בצלאל שהוא משבט יהודה מגדולי השבטים, לקיים מה שנאמר (איוב לה, יט) ולא יכר שוע לפני דל. כי השוה הכתוב את העובד לסלק את אחיזה הקלי' המונעות את היחוד, יחד עם עבודת הצדיק העוסק ביחודים העליונים, כי אי אפשר לזה בזה, ולכן מחשיבים בשמים את שניהם כאחד.

ד.

קדושת אותיות התורה שורש נשמות ישראל

ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ויום לעמודים וצפה ראשיהם והשק אתם (לה, כט)

אמרו חז"ל (תנחומים ז) כי משה רבינו שכח מה עשה עם אלו האלף ושבע מאות ושבעים שקלים העודפים על מאת הככר, עד שהאיר הקב"ה את עיניו וראה כי הם עשויים ויום לעמודים, עיי"ש. ואיתא במגלה עמוקות (ויקרא אפ"ס ז ובכ"ט) כי נשמת רבי עקיבא באה והזכירה למשה רבינו את זאת.

יש לפרש בזה, כי מאת הככר היו ממצתה השקל של שישים ריבוא בני ישראל, אשר הם מכוונים לשישים ריבוא אותיות התורה. ואילו האלף תשע"ה שקלים יתרים, היו מאותם ג' אלפים תקנ"ג אנשים אשר היו יתרים על שישים ריבוא. ויש לומר כי לכן שכח אותם משה רבינו, לפי שאין אות כספר התורה הממונת כנגדם. והיינו אשר הם היו נשמות נמוכות כאלו שלא היה להם אחיזה באותיות התורה, ולכן נשכחו מאת משה רבינו האחוז בקדושת התורה.

אכן רבי עקיבא בא וגילה את שורש אחיותם, שהם אחושים בקדושת ישראל כסוד 'זוים לעמודים', והוא על ידי שהיה רבי עקיבא הבוק ביותר בקדושת אותיות התורה, אשר לכן מצאנו בו שדרש את כל האותיות (פירש אותיות דר"ט), והיה דורש על כל קוץ וקוץ תילי תילין של הלכות (שם), וכן מצינו בו שדרש את כל 'את' שבתורה (הגיה יב) אשר ענין 'את' ידוע מרביי המגיד ז"ע שהוא בחי' קדושת האותיות מא' עד ת'. ולכן גילה את שורש קדושת נשמות נשכות אלו, שאין להם אחיזה בתיבות ספר התורה עצמה, אבל יש להם שורש בעצם קדושת האותיות עוד לפני צירופן לתיבות, ולכן אלף תשע"ה הוא כמספר הגי' של כל האותיות מא' עד ת' עם מנצפ"ך הכפולות.

ה.

כלל ישראל מתקשרים במשה רבינו על ידי קיום המצוות

ועשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו (לה, לב).

הנה המילוי של 'משה' (פ"י י"ן א' ק"א) הוא בגי' 'צוה', ונמצא כי 'צוה' עם 'משה' הוא בגי' 'משה' במילואו, כי זהו שלימות ומילוי מציאותו של משה רבינו.

ואמר הכתוב על בני ישראל, כי גם הם עשו כאשר צוה ה' את משה, שהתנהגו בבחי' 'משה' במילואו, והוא גם הגי' של 'כן עשו', והנה כאשר צוה ה' את משה כן עשו. כי כלל ישראל התקשרו לבחי' משה במילואו, לעשות את ציווי הבורא כראוי, וזה גרם להם להיות מאוחדים אתו, ועל ידי זה נהיו בני ישראל בבחי' המילוי וההתפשטות של מציאותו של משה רבינו. והנה שכתוב 'ואתה תצוה את בני ישראל' (שמות כ, ט) אשר על ידי בחי' 'צוה' דהיינו משה במילואו, יהיה 'את בני ישראל' היינו 'עם' בני ישראל, שיהיו כולם מקושרים עם משה על ידי קיום רצון ה' יתברך [וכן יש בפרשת תצוה ק"א פסוקים כמנון 'צוה'].

ו.

קדושת המשכן על ידי הביטול לציווי ה'

ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו בני ישראל את כל העבודה (לה, כג).

בכל הפרשה כתוב הרבה פעמים שהיתה העבודה כאשר צוה ה' את משה, ונראה שיש בזה הדגשה מיוחדת על ציווי ה' למשה רבינו, ויש לבאר את הדברים.

הזוה"ק מאריך בכמה מקומות בפרשתינו, על דבר המלחמה הגדולה שהיתה עם הסטרא אחרא להקים את המשכן, ואיך סילק אותם משה רבינו בהקמת המשכן על כל חלקיו. והוא מפני שהיה ענין גדול ומיוחד בבניית המשכן, שהרי על ידי קיום מצוות 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם' ירדה השכינה לשרות בתחתונים, ודבר זה הוא נצחון גדול של הקדושה, כאשר היא יכולה לשרות ולהתגלות בעולם הזה. והסטרא אחרא מתנגדת לדברים אלו בתוקף גדול, כל כלי מגמתה הוא להראות שהעולם הזה הוא מקומה ורשותה ה'.

ועל כך באה ההדגשה המיוחדת בכל פרשה זו, שלא עשה משה רבינו את כל המעשים אלא על פי ציווי של הקב"ה. והיינו שלא בא משה רבינו לעסוק בזה כמו צדיק גדול בעל כח גדול בקדושה, שהוא יכול לפעול בבחייתו לעשות דברים גדולים בכח גדול וביד חזקה. אלא משה רבינו הדגיש בכל עת שאין הוא אלא שליח נאמן של הקב"ה, ואת כל מעשיו הוא עושה בציווי של מקום ובכוחו, והוא בעצמו אינו כלום כאן. וזו היא תקיפות מיוחדת שהתחוק בה משה רבינו בעבודתו גדולה זו של הקמת המשכן, להדגיש על כל פרט ופרט שאין כאן מלחמה של הצדיק כנגד הסטרא אחרא, אלא הוא עושה את ציווי ה' בלבד.

ואכן ביום גמר הקמת המשכן היה מעשה נדב ואביחוא, אשר התקרב לפני ה' וימות (ויקרא טו, א), כי המשיכו קדושת נוראה ביותר, עד אשר כלתה נפשם מגודל הקדושה (אור"ח הק' שם). אכן הענין בזה נקרא בלשון הפסוק 'איש זה אשר לא צוה אותם' (ויקרא יא, א), דהיינו אשר עיקר החסרון היה לפי שבאו לעסוק בזה כמו צדיקים הבאים בכח קדושת עבודתם לעשות מעשה, ולא הדגישו את היותם בטלים לגמרי לציווי ה', כי אכן לא היה להם ציווי על כך, ולכן התגברה הסטרא אחרא ביותר כנגדם. והנה ענין מה שאמרו חז"ל עליהם טענה על שהורו הלכה בפני רבם (ויחי"ט טז), ועוד כמה פירושים כגון דא, אשר כולם מורים על העדר הביטול הנדרש לפי ערכם הנעלה. ולפי דרכנו נפרש, דהיינו שלא הדגישו את היותם בטלים לציווי ה', ואת היות כל עבודתם רק בשליחותו של מקום, והיה נראה בהם איזה ענין עצמי לפי גודל קדושתם.

וככל זה נוהג תמיד בכל עניני הקדושה, כי אם האדם לוקח אותם לעצמו כאילו הוא העושה אותם, יכול להיות מזה ח"ו ניקת החיצונים, והם יכולים אף להתגבר כנגדו ח"ו. והנה מה שמצינו בשאל המלך בחזר ה', אשר באותו הפרק שאמר לשמואל הנביא 'הקומתי את דבר ה' (ש"י טו, ט), נכשל בהנחת אגן מלך עמלק ומיטב הצאן בחייהם. ועל כך גער בו שמואל ואמר (שם, כג) 'תחפץ לה' בעולות וזבחים כשמוע בקול ה', הנה שמעו מנזב טוב, להקשיב מחלב אילים'. כי העיקר הוא לשמוע את קול ה', ולהיות שליח נאמן לקיום ציווי ה', ולעשות את כל המעשים כאשר צוה ה'.

שש אנכי על אמרתך:

חסידות האט איינגעפלאנצט א 'שמחה' און 'חיות' אין אידישקייט

א. ומאהבתך ה' אלקיננו: תורה ומצוות איז אן אויסדרוק פון 'אהבה' וואס דער אויבערשטער האט צו אונז

'שמחה' איז פון די עקרים ביי חסידים | אין דער נישט חסיד'ישער וועלט איז עס א 'מדרגה' | ביי חסידים איז עס א 'דבר פשוט' | אלעס הייבט זיך אן פונעם צוגאנג צו אידישקייט | ביי חסידים האט מען אראפגעלייגט אידישקייט אלס א 'זכות' נישט קיין 'חוב' | מען האט ארויסגעגעבן די אהבה צום רבוש"ע - דורך תורה ומצוות | מען האט אנגענומען די אהבה פונען רבוש"ע צו אונז - דורך תורה ומצוות | איינמאל מען קוקט עס אן ווי אהבה - איז עס דאך א זכיה | יראה מתוך אהבה - ווער וויל דען דערלייגן אזא אהבה פונעם אויבערשטן | ער האט חיות פון יעדן טאג וואס ער לעבט אויף דער וועלט און ער טוט נאך תורה ומצוות

ב. ה' אלקי גדלת מאוד: די גרויסע 'זכיה' און 'שמחה' צו דינען אזא גרויסן באשעפער

יעדער לומד אין ספרי חסידות האט זיך שוין באגעגנט מיט שטיקלעך פון גדלות ה' | די שטיקלעך ברענגען אים אריין א הרגש פון גדלות | פון דארט קומט ער צו א הרגש פון א זכיה - אז ער קען מאכן א נחת רוח פאר אזא גרויסן באשעפער | ער הייבט אן זיך צו פרייען מיט יעדע פשוט'ע עבודה | ער באקומט א געוואלדיגן חיות אין יעדע מצוה | נישט בלויז ער שיקט ארויף תענוגים למעלה - נאר דער רבוש"ע שיקט אראפ אורות למטה | יעדע מצוה איז א געטליכער אור | עס איז מקדש דעם מענטש וועלכער איז עס מקיים | ער ווערט א 'קדוש' | ער ווערט דבוק צום רבוש"ע | דער גוי האט גארנישט פון זיין לעבן | דער איד פארדינט יעדע מינוט אצרות פון אלוקות | דער גוי וואלט געדארפט שטיין מיילן אוועק פונעם איד | נישטא קיין גרעסערע שמחה ווי עבודת ה' | א שאד אז א איד זאל נישט אויפכאפן וואס ער איז אלץ זוכה יעדע מינוט

ג. מבקש את נפשי: אויב דו וועסט זיין א 'מבקש' און נאכגיין דעם רבוש"ע - וועסטו זיכער אנקומען

אלעס הייבט זיך אן מיט אן 'אתערותא דלתתא' | מען קען הערן און הערן - און נישט נתעורר ווערן | מען מוז אליינס צושטעלן א 'ביקוש' | מען דארף זוכן צו ווערן א 'בעל נפש' | מען דארף נאכגיין דעם רבוש"ע אפילו אויף א וועג וואס מען ווייסט נישט קלאר וואו מען וועט אנקומען | צום סוף וועט ער אנקומען צו זאכן וואס ער האט נישט גע'חלומ'ט | איינמאל די נשמה קומט ארויס פונעם גופניות'דיגן צוועק - ווערט ער אויפגעקלערט מיט אנדערע השגות | זיינע השגות ברענגען אים גרעסערע צרכים אין עבודת ה' | דוגמא בגשמיות: א פויער איז צופרידן מיט גראז און פרוכט | א שטאטישער מענטש מוז האבן געהעריג צו עסן | נמשל: א פשוט'ער מענטש איז צופרידן מיטן ווערן ראש הקהל | אן עובד ה' מוז שפירן א טעם אין א שבת | איינמאל מען שפירט א טעם פון אהבת ה' און גדלות ה' - באקומט מען א געוואלדיגן חיות און שמחה אין גאנץ אידישקייט

א.

ומאהבתך ה' אלקיננו: תורה ומצוות איז אן אויסדרוק פון 'אהבה' וואס דער אויבערשטער האט צו אונז

נקודות:

א חסיד'ישער איד קוקט אן אידישקייט, מיט א ליכטיגן בליק. זיין בליק איז נישט: "מען האט מיר 'מחייב' געווען בכפיה צו דינען דעם רבונו של עולם! מען האט מיר געגעבן שווערע הלכות, און מען זוכט מיר צו כאפן!". נאר פארקערט, עס איז א געוואלדיגער בליק און זכיה וואס מען האט מיר 'מזכה' געווען, צו דינען דעם אויבערשטן

של עולם, נאר עס איז א געוואלדיגער בליק און א זכיה וואס מען האט אים 'מזכה' געווען, צו דינען דעם אויבערשטן.

דער רבוש"ע האט מיר געגעבן א וועג וויאזוי ארויסצוגעבן מיין אהבה צו אים

מען וועט אנכאפן א דוגמא פון א השקפה, וויאזוי א חסיד קוקט אויף עבודת ה', וואס דאס טוישט די גאנצע זאך - פון בלויז 'חוב' צו 'זכיה'. דער חסיד זאגט אזוי: "דער רבונו של עולם האט געוואוסט, אז איך האב א געוואלדיגע אהבה צו אים, און מיין נשמה זוכט געוויסע דרכים און פעולות וויאזוי אויסצודרוקן מיין אהבה צו אים! אבער איך ווייס דאך נישט וואס צו טון פון אהבה! איך ווייס דאך נישט וויאזוי מען מאכט א תענוג פארן אויבערשטן! דערפאר האט דער אויבערשטער מיט זיין גרויס רחמנות, מיר מגלה געווען, וועלכע סארט פעולות ברענגען אים א נחת רוח! און איך בין זיך ממש מחיה דערמיט, ווייל יעצט האב איך שוין א וועג וויאזוי אויסצודרוקן מיין אהבה צום רבונו של עולם!". אזא מענטש לעבט א גוטן טאג פון יעדעס ביסל תורה וואס ער לערנט און פון יעדע מצוה וואס ער איז מקיים.

דורך תורה ומצוות ווייזט דער כביכול ארויס זיין אהבה צו מיר

נאך א דוגמא פון א השקפה - וועלכע גייט נאך טיפער: א חסיד קען אנקוקן עבודת ה', נישט בלויז אלס אויסדרוק פון 'איך האב ליב דעם

אידישקייט מיט א בליק פון 'זכות' און נישט בלויז 'חוב', זיין בליק איז נישט: "מען האט מיר געגעבן שווערע הלכות, און מען זוכט מיר צו כאפן! מען זוכט צו זען וויפיל מאל איך וועל דורכפאלן". נאר פארקערט, דער אויבערשטער זוכט נישט קיינעם צו כאפן; ווי חז"ל זאגן (ע"ז ג): "איך הקדוש ברוך הוא בא בטרונאי עם בריותיו". דער חסיד'ישער איד לעבט מיטן מאמר חז"ל (מכות כג): "רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות", ער קוקט אן גאנץ תורה און מצוות, אז דאס איז די גוטסקייט פונעם רבונו של עולם וואס ער באגיט אונז מיט גוטס! ער גיבט אונז אזא זכיה און אזא ליכטיגקייט - צו קענען טון נאך און נאך מצוות און מעשים טובים!

הרבה דרכים לחסידות, והצד השווה שבהן: א ליכטיגער בליק אויף עבודת ה'

די סיבה פארוואס א חסיד'ישער איד קוקט אן אידישקייט, מיט אזא ליכטיגער בליק - קען קומען דורך פארשידענע הנחות און השקפות, וואס דאס איז געוואנדן אין יעדן מקום און דרך, וויאזוי מען האט אראפגעלייגט די יסודות פון אידישקייט, צי עס איז געווען געבויעט אויף 'אהבה' צי אויף 'יראה', צי עס איז געווען געבויעט אויף 'שכל' צי אויף 'התפעלות', צי עס איז געווען געבויעט אויף 'שירות ותשבחות' צי אויף 'אהבת חברים' וכדומה. אבער בכלליות האבן אלע מקומות געגעבן דעם געפיל פארן חסיד, אז נישט פשט אז מען האט אים 'מחייב' געווען בכפיה צו דינען דעם רבונו

ביי חסידים איז 'שמחת היהדות' געווען דער נאטורליכער וועג פון לעבן

מען וועט אנכאפן א נקודה פונעם 'דרך החסידות', וועלכע איז נישט בלויז א פרטיות'דיגע מדה, נאר עס איז מער א כלליות'דיגער ענין וואס מען האט געזען זייער שטארק ביי חסידים, און דאס איז דער ענין פון 'חיות אין אידישקייט'. געוויסע ספרים רופן דאס אן 'שמחת המצוות', אנדערע רופן עס 'תענוג דקדושה', און אנדערע 'שמחת היהדות' וכדומה, אבער הצד השווה שבהן, אז ביי חסידים האט מען געארבעט, אז אידישקייט זאל נישט זיין אנגעצויגן און נערוועז, נאר פארקערט, מען זאל האבן א געשמאק און א חיות פון אידישקייט! אידישקייט זאל לעבן ביים מענטש! און כאטש בעצם האבן אלע עובדי ה' - אפילו נישט פון די חסיד'ישע קרייזן - געארבעט אויף דעם, אבער ביי זיי איז עס געווען ווי א הויכע מדרגה, וואס מען דארף זיין זייער דערהויבן - צו האבן אזעלכע השגות. ווידעראום ביי חסידים איז דאס געווען דער פשוט'ער צוגאנג צו אידישקייט, און אפילו דער פשוט'ער חסיד'ישער איד - אן די גרויסע השגות - האט געהאט א נאטורליכן חיות פון א שבת, פון א דאווענען און פון א מצוה.

מען האט אנגעקוקט אידישקייט ווי א 'זכות' און נישט ווי קיין 'חוב'

דער יסוד פון וואו עס נעמט זיך צו א חסיד'ישן איד אזא געשמאק אין אידישקייט, איז דער גאנצער צוגאנג, וואס ער גייט צו לכתחלה צו

ווען ער וואלט ווען אויפגעכאפט וואספארא גליקליכער מענטש ער איז – אויף דער וועלט און אויף יענער וועלט, לעולמי עד ולנצח נצחים – אז דער רבונ של עולם האט אים גענומען און געמאכט פאר א 'קדוש'! יעדע מינוט וואס ער לעבט אויף דער וועלט – קען ער דורכברעכן דעם חושך פונעם עולם הזה! ער קען מכיר זיין דעם רבונ של עולם פון אזא נידריג פלאץ! ער קען זיך מדבק זיין אין אים מיט א דבקות און קשר נצחי! ווען ער וואלט דאס אלעס געטראכט – וואלט זיך זיכער געטוישט זיין גאנצע צוגאנג צו תורה ומצוות, צו א ווארימע און חסידי'שע צוגאנג, פול מיט 'חיות' און 'שמחה'

פון זיי באין ערוך! ווען עס וואלט געווען ריכטיג אוועקגעשטעלט, וואלט א איד געדארפט זיין אפגערוקט פונעם גוי, מיט טריליאנען מיילן אוועק! און אויב איז ער א צדיק, וואלט ער געדארפט זיין אפגערוקט מיט טריליאנען עולמות אוועק! נאר דאס איז דער פלא פון דער וועלט, אז ביידע זעען אויס ענדליך, זיי רעדן איינער מיטן אנדערן, און קענען אפילו האנדלען איינער מיטן אנדערן! אבער מען דארף קוקן מיט א גדול'ישן בליק אויף דער וועלט און עס אפלערנען ריכטיג.

א שאד אז א איד כאפט נישט אויף וועלכער גוטער גורל ער האט געווינען

עס איז א פלא, וויאזוי עס קענען נאך זיין אידן וועלכע זענען אזוי פארוועט און מהיכי תיתידיג. ער טוט טאקע תורה און מצוות, אבער אלעס איז אזוי מצות אנשים מלומדה'דיג, ער פילט ווי איינער הייסט אים, און ער טוט א טובה און פאלגט, ער איז יוצא די מינימום ידי חובתו, און אויך דאס נישט אלעמאל... ער מאכט א שידוך פון 'גשמי' מיט 'רוחניות', ער טוט אמאל אן 'עבירה' און אמאל א מצוה, זיין אידישקייט גייט אהין און אהער, און ער טראכט נישט אריין פארוואס ער לעבט בכלל אויף דער וועלט. און עס איז נישט צום פארשטיין, וויאזוי ער כאפט נישט וואספארא גליקליכער מענטש ער איז, אז דער רבונ של עולם האט אים גענומען און געמאכט פאר א 'קדוש', ווי גליקליך איז ער אויף דער וועלט און אויף יענער וועלט, לעולמי עד ולנצח נצחים. ער אנאליזירט נישט, די 'מתנת חיים' וואס ער האט יעצט אין זיינע הענט - יעדע מינוט וואס ער לעבט אויף דער וועלט - אז ער קען דורכברעכן דעם חושך פונעם עולם הזה! ער קען מכיר זיין דעם רבונ של עולם פון אזא נידריג פלאץ! ער קען זיך מדבק זיין אין אים מיט א דבקות און קשר נצחי! ווען ער וואלט זיך אביסל מתבונן געווען דערין, וואלט זיך זיכער געטוישט זיין גאנצע צוגאנג צו תורה ומצוות, צו א ווארימע און חסידי'שע צוגאנג, פול מיט 'חיות' און 'שמחה' אין אידישקייט.

די 'שרשים' פון די געטליכע אורות, זענען די תרי"ג מצוות - וואס יעדעס מאל א מענטש איז מקיים א מצוה אדער ער לערנט וועגן א מצוה, איז ער ממש דארט! ער איז ארומגענומען מיט א געוואלדיגן 'אור הקדושה' - וועלכער מאכט דעם מענטש פאר א מציאות פון א 'קדוש'! און איינמאל דער מענטש איז טאקע נזהר אין יעדע מצוה פון די תרי"ג מצוות - באקומט ער א כח צו טרעפן די 'אורות' אפילו אין 'דברי הרשות', וואס דאס זענען 'ענפים' און 'ענפי ענפים' פון די אורות וואס דער אויבערשטער האט אריינגעלייגט אין די תרי"ג מצוות, און דורכדעם קען ער דורכזען דעם גשמיות און חושך פון דער וועלט, און זיך מדבק זיין אינעם רבונ של עולם.

הבדילנו מן התועים: דער ריזיגער מרחק פונעם איד בין גוי

עס איז זייער ראטזאם, אז א בחור זאל נעמען א פאר מינוט, און אביסל אריינטראכטן צו זיך אין וואספארא אינטערעסאנטע וועלט ער לעבט דא; פון איין זייט, זענען פארהאן גוים וועלכע דרייען זיך ארום און ווייסן איין זאך: "עס איז נישטא עפעס אנדערש אויף דער וועלט, אויסער פרעסן און זויפן און זיך נאכגעבן אלע תאוות, ווייל נאך אביסל גייט מען שוין פגור'...". און אפילו די גוים וועלכע זענען נישט אזוי מגושם, און זיי האבן יא געוויסע אידיאלן פון ברענגען גוט'ס אויף דער וועלט - איז עס אבער אלעס בלויז פאר 'חיי שעה' און 'חיים גשמיים'. און פון צווייטן זייט, זענען פארהאן מענטשן, וועמען דער אויבערשטער האט געמאכט פאר אן 'עם קדוש'! און דאס זענען נישט קיין 'בחינות' און 'ענינים', נאר די אלע זאכן שטייען בפירוש ארויסגעשריבן אין דער תורה! די תורה רופט אונז אן 'עם קדוש'! דער רבונ של עולם האט - צוליב זיין ענדלאזע אהבה צו נשמות ישראל - דערהויבן אונזער סטאנדארט פון לעבן העכער פונעם גוי, אויף אן אופן שאין דוגמת! מיר קענען שפאצירן נעבן זיי אין גאס, און אינ'אמת'ן זענען מיר העכער

האט געזאגט: "אויף דער וועלט קען מען פאר א פאר גראשן קויפן א ציצית און מאכן א נחת רוח פארן מלך מלכי המלכים - וואס דאס קען מען נישט טון אויף יענער וועלט!". דאס איז א קוק פון א צדיק און עובד ה' - און חסידות האט עס אריינגעברענגט אויך אין פשוט'ע אידן - אז לעבן איז טייער און ליכטיג! יעדן טאג פון לעבן איז די גרעסטע גליק לאין ערוך וואס איז נאר פארהאן. נישטא קיין בעסערע ווערטער ווי דאס וואס מען זאגט יעדן צופרי: "אשרינו מה טוב חלקינו ומה נעים גורלינו".

מלמעלה למטה: דער אויבערשטער האט אראפגעשיקט זיינע אורות דא אונטן

די צווייטע נקודה וואס דער 'דרך החסידות' האט אסאך אריינגעברענגט איז, 'גדלות המצוות'. דאס הייסט, אז חוץ פון דעם וואס יעדע מצוה שאפט א נחת רוח למעלה - וואס באמת איז נישטא קיין גרעסערס פון דעם - איז אויך פארהאן אין יעדע מצוה א חלק פון 'לטוב לנו'; ווי דער פסוק זאגט (דברים ו, כד): "וַיִּצְוֵנו ה' לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לְרָאֶה אֶת ה' אֱלֹהֵינוּ לְטוֹב לָנוּ כָּל הַיָּמִים לְחַיֵּינוּ כִּי הַיּוֹם הַזֶּה" - דער אויבערשטער האט אונז געהייסן טון די אלע מצוות, כדי עס זאל אונז זיין גוט! און מיר זאלן האבן חיות נאך אויף דער וועלט. און פשוט אינעם 'לטוב לנו' - ווערט אויסגעשמועסט אין אנדערע פסוקי התורה, אז דאס מיינט דאס וואס מיר ווערן 'הייליג' דורך די מצוות; ווי די תורה זאגט (דברים ו, ו): "כִּי עִם קְדוֹשׁ אֲתָה לְה' אֱלֹהֶיךָ בְּךָ בְּחַר ה' אֱלֹהֶיךָ לְהָיוֹת לֹ לְעַם סְגֻלָּה מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה".

יעדע מצוה איז א פלאם פייער פון גילוי אלוקות

אין אנדערע ווערטער: די חסידי'שע ספרים זענען אונז מגלה א סוד, אז עס זענען פארהאן געטליכע אורות אויף דער וועלט! און א מענטש קען געהעריג לעבן אין א וועלט פון 'אורות'! ער קען שוין יעצט לעבן אין אן 'עולם הנשמות'!

ג.

מבקש את נפשי: אויב דו וועסט זיין א 'מבקש' און נאכגיין דעם רבוש"ע - וועסטו זיכער אנקומען

ז"ל זענען מבטיח (יומא מ:). "הבא לטהר מסייעין אותו" - דער אויבערשטער וועט אים העלפן און עס וועט אים נתגלה ווערן זיין 'חלק אלוך ממעל', ער וועט טרעפן זיין נשמה! און ממילא וועט ער ווערן א נשמה'דיגער מענטש.

דער ערשטער ווענדפונקט אין לעבן: אנהייבן נאכגיין דעם רבוש"ע

ווען א מענטש הייבט אָן צו האבן א 'ביקוש' צום רבונ של עולם, דארף ער זיין גרייט ארויסצוגיין אויף אן אומבאקאנטן וועג, ווייל ער ווייסט נאך נישט פונקט וואו ער וועט אנקומען דערמיט; ווי עס שטייט אין פסוק (ירמיה ב, ב): "צִבְרֹתַי לֹךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ אֲהַבְתָּ לְלוֹלֶתְךָ לְקַחֵךְ אַחֲרַי בְּמִדְבָר פְּאָרֶץ לֹא זְרוּעָה" - אידן זענען געווארן נאכגעצויגן נאכן אביסל נישט געוואוסט וואס עס מצרים. זיי האבן נאכנישט געוואוסט וואס עס ווארט זיי אלץ אפ אין מדבר, וואספארא 'השגות' פון קריעת ים סוף עס קומט נאך, וואספארא 'קדושת מן' און 'קדושת שבת' עס ווארט זיי,

וואס עס ציהט אים צו העכערס! ער זאל זיין א נשמה'דיגער מענטש וועלכער לעבט מיט 'כוחות נפשיים'! אזא מענטש וואס 'יראת ה'' און 'אהבת ה'' רעדט צו אים! דאס איז זיין לעבנס באגער, דאס קאכט און ברענט אין אים, ביז דאס ווערט א חלק פון זיין מציאות.

ווילאנג מען זוכט צו ווערן אן 'איש נשמה' - האט מען א הבטחה אז מען וועט טאקע ווערן

וועט איינער פרעגן: "הא גופא קושיא? וויאזוי ווערט מען א 'בעל נפש'?! וואס זאל איך טון אז איך בין נישט קיין נשמה'דיגער מענטש?!" אויף דעם איז דער תירוץ: "הא גופא! מען דארף פרעגן און פרעגן אט די קושיא - ביז מען ווערט אן 'איש נשמה'!". דאס הייסט, דער ערשטער טריט אין דער קדושה, הייסט זיך אָן מיט א 'ביקוש' צום רבונ של עולם! דער מענטש זוכט זיין אייגענע נשמה! ער זוכט זיין פנימיות! ער זוכט זיין 'חלק אלוך ממעל'! און דער וועג וויאזוי ער זוכט עס איז, דורך תורה, תפילה און עבודת ה'. און חכמינו

פארוואס טוישט זיך נישט מיין צוגאנג און מיין געמייל?

עס קען אמאל זיין, אז א בחור הערט דעם גאנצן שמועס, און ער פרעגט: "פארוואס שפיר איך עפעס נישט קיין שום הרגש פון 'זכיה' און 'חיות' אין אידישקייט?! כאטש איך הער ווי מען רעדט פון 'אהבת ה'', פון 'גדלות ה'' און פון 'גדלות המצוות' - דאך רעדט דאס נישט צו מיר?! איך ווער עפעס נישט אנגעצוינדן פון די אלע זאכן!.."

די נשמה מוז קודם כל אביסל נתגלה ווערן!

דער תירוץ אויף אזא שאלה איז: כדאי אז א מענטש זאל ווערן איבערגענומען פון 'אהבת ה'' און פון 'גדלות ה'' - מוז ער זיין אן 'איש נשמה'! ער זאל נישט ליגן פארוונקען אין 'עניני גופניות' - וועלכע לאזן נישט זיין נשמה ארויסקומען פון איר צודעק! ער זאל נישט זיין אזא איינער וועלכער איז אן 'עץ יבש' - וואס ער דארף זיך כסדר שטופן צו עפעס העכערס! נאר ער זאל זיין א 'בעל נפש',

וואספארא מדרגות פון מתן תורה זיי וועלן נאך זוכה זיין, און אזוי ווייטער אלע מדרגות ביז 'בנין בית הבחירה'. אבער אלעס האט זיך אנגעהויבן מיטן פשוט'ן הרגש פון 'לכתך אחרי במדבר' - מיר ווילן נאכגיין דעם רבונו של עולם.

לכתך אחרי במדבר: א בחור'ל לאזט זיך ארויס אין מדבר אריין
ווען א יונגער בחור מאכט אפ ביי זיך: "איך וויל זיין אן ערליכער איד! איך וויל גיין נאכן רבונו של עולם! און איך שפיר אז דאס און נאר דאס איז די ריכטיגע זאך! דאס מיינט א איד און דאס דארף מען טון!". דאס איז זיין 'חסד נעוריד'! מיט דעם האט ער אויפגעדעקט זיין 'כח הנשמה'! און ער ווייסט אליינס נישט ווי ווייט דאס וועט אים טראגן. **אודאי וועט ער אויפן וועג דורכגיין אסאך נסיונות, עליות און ירידות, אבער אויב ער וועט נישט ווערן מיד, נאר ער וועט גיין ווייטער און ווייטער אויף דעם מהלך - וועט ער אנקומען צו אזעלכע הצלחות און מדרגות - אויף דער וועלט און אויף יענער וועלט - וואס עס האט נישט קיין ווערטער!** און דעמאלט וועט ער שוין אודאי פילן דעם 'כי הם חיינו', ער וועט שוין האבן א 'חיות' און א 'שמחה' אין תורה און מצוות.

דוגמא בגשמיות: ווי גרעסער די 'השגות' אלס גרעסער זענען די 'צרכים'

מען זעט בגשמיות, אז עס זענען פארהאן פארשידענע מדרגות און סטאנדארטן פון לעבן, און אלץ ווענדט זיך אין די השגות און ברייטקייט צו וואס דער מענטש האט זיך איינגעוואוינט צו לעבן. דער פרימיטיווער פויער פונעם פארשטופטן דערפל - דארף נישט קיין סאך, ער קען לעבן ווי א בהמה, זיך שפייזן מיט גראזן און פירות, און שלאפן אויף א שטרוי-זאק. פארוואס? ווייל ער האט נישט קיין גרעסערע השגות! ווידעראום, דער מענטש פון שטאט - האט אסאך מער צרכים, ער ווערט נישט זאט ווילאנג ער עסט נישט א געהעריג שטיקל ברויט אינדערפרי און א שטיקל פלייש ביינאכט. ער קען נישט איינשלאפן נאר ווען ער ליגט אויף א געהעריגער מאטראץ, וכדומה. דאס אלעס קומט פון 'השגות', וואס ער איז אויפגעקלערט און ווייסט פון אן אנדערן סטאנדארט לעבן, דעריבער ווערט נישט 'תקררה דעתו' - ווילאנג ער לעבט נישט אזא סארט לעבן.

דער וואס האט קליינע השגות - דארף נישט קיין חיזוק ווען ער שפירט נישט קיין טעם שבת

ברוחניות איז די זעלבע זאך: עס איז פארהאן איינער וואס זיין נשמה איז נאכנישט נתגלה געווארן און ער האט נישט קיין שום נשמה'דיגע השגות. **ביי אזא איינעם איז נישט געפערליך אויב ער שפירט נישט קיין טעם אין שבת... נישט דאס מאכט אים 'גליקליך' אדער 'נישט גליקליך'.** זיין גרעסטער גליק איז, אויב ער וועט ווערן ראש הקהל פון דער שול וואו ער דאווענט... אדער אז ער וועט טון אזא סארט שידוך וואס יעדער וועט זאגן אויפן שידוך: "אָה-וואָ, אזא שידוך...". אלעס קומט פון דעם וואס ער האט נישט קיין העכערע השגות. ער לעבט זיך אין זיין קליינע וועלט, דאס טראכט ער א גאנצן טאג, און דאס מאכט אים בשמחה אדער בעצבות.

דער 'איש נשמה' האט העכערע 'השגות' - דעריבער האט ער גרעסערע 'צרכים' אין אידישקייט

ווידעראום, אן 'איש נשמה' האט 'השגות' און ער איז אויפגעקלערט מיט נשמה'דיגע געפילן! דערפאר קען ער זיך נישט בארואיגן מיט אזעלכע נארישקייטן! זיין 'חיים' איז נישט בכלל דער זעלבער 'חיים' ווי ביים איש גשמי, זיין 'צופרדינקייט' און זיינע 'הנאות', זיין 'שמחה' און זיין 'עצבות', זיין 'גליק' און זיין 'אומגליק' זיין 'שאיפה' און זיין 'מטרה' - די אלע זאכן מיינען ביי אים עפעס אנדערש אינגאנצן! זיינע שאיפות זענען צו עפעס העכערס און בעסערס! זיין הנאה איז א גוט שטיקל גמרא! זיין חיות איז א געשמאקן 'נשמת'! און ער קען אפילו נישט מסביר זיין פאר א צווייטן דעם 'אלוקות' און 'חיות' וואס ער איז מרגיש אין א שבת און יום טוב! ער קען נישט פארציילן פאר אנדערע, וואספארא 'נועם עליון' ער איז מרגיש ביים לערנען! ער לעבט אן אנדערע סארט לעבן! און אט די הכרה האט חסידות אריינגעברענגט אינעם חסיד'ישן איד.

אחיי. מיד אמר לו כ"ק רביה"ז: 'אָה! גענוג גענוג, קיין בעל מדרגה וועסטו נישט ווערן...'
(אָה! מספיק מספיק, בעל מדרגה כבר לא תהיה...).

וסיפר הרה"ח ר' יוסף (ראשע) ליפשיץ ז"ל, כי שמע בעצמו מפי הרה"ק מבייטש, שאמר כי לא היה מסוגל לעמוד באותו 'סדר היום' אפילו לשבוע אחד. וכנראה כ"ק רביה"ז והרה"ק מפלאנטש הבינו זאת מיד, ולכן רצו להעמידו על כך.

פעם אחת כאשר היה הרה"ק מבייטש בחג השבועות בראזוואדוב, טעה הגבאי וקרא אותו לעלות ל'רביעי' שהיא העליה של עשרת הדברות, כי סבר שעשרת הדברות הם ב'חמישי'. אכן הרה"ק מראזוואדוב לא התייחס לטעותו של הגבאי, ומיד עלה לתורה אף בלי שיקראהו הגבאי. אחר התפלה בשעת הקידוש פנה הרה"ק מראזוואדוב אל הרה"ק מבייטש ואמר לו: 'נישט ווייל איך בין מער פון דיר האב איך עולה געוועהן, ניין! נאר דו ביסט דאך מער פון מיר. נאר איך בין דאך מרא דאתרא, האט א פשט אז דער מרא דאתרא זאל עולה זיין עשרת הדברות' (לא מפני שאני עדיף ממך עליתי אני לתורה, לא כן! שהרי אתה עדיף ממני. אבל הרי אני הנני המרא דאתרא, ויש לזה פשט שהמרא דאתרא יעלה לעשרת הדברות).

סיפר כ"ק מרן רבינו כי במלחמת העולם הראשונה כאשר הוצרך לברוח לאונגארן, הזדמן לו להיות ב'קאשו' אשר שם היה דר הרה"ק מבייטש, והיה אצלו בשבת. ואמר כ"ק רבינו: 'איך בין נתפעל געווארן, איך האב געזעהן וואס דאס מיינט א זוהן פון אמרי נועם! ווען ער האט געמאכט קידוש, האט ער ממש גע'לאכטן!' (התפעלתי לראות מה זאת אומרת בן של האמרי נועם! כאשר עשה קידוש, האירו פניו ממש!). והנה הרה"ק מבייטש היה דבוק מאד ברדו הרה"ק מראזוואדוב, וכיבד את כ"ק רבינו כי 'ישור' מה 'ידידות' בניגון שהיה הרה"ק מראזוואדוב משורר, וכאשר שמע איך רבינו משורר זאת, ממש יצא מכליו מרוב התפעלות, כי נזכר מימי ראזוואדוב.

סיפר הרה"ק מבייטש, כי פעם ישב בבית חותנו הרה"ק מצאנו ז"ע, וחותרנו הרה"ק מצאנו ניגש אליו באמצע לימודו של גפ"ת ושאל אותו אם הוא יודע מה הפשט בדברי התוס', ענה לו הרה"ק מבייטש כי אינו יודע. הגיב הרה"ק מצאנו בחריפות גדולה, וגער בו היטב על אשר אינו יודע לומר פשט בתוספות. כאשר סיפר הרה"ק מבייטש את זה המעשה, אמר: 'איך האב געוויסט פשט אין תוספות, נָאָר אז דער שווער פרעגט, וועל איך זאגן אז איך ווייס?! עס איז נישט קיין דרך ארץ אז איך זאל ענטפערן, האב איך געזאגט איך ווייס נישט!' (וידוק כן ידעתי את הפשט באותו תוס', רק אם קשה הדבר לחותני, והוא שואל אותי, וכי אומר כי אני יודע?! לא היה זה דרך ארץ, ולכן אמרתי כי איני יודע!).

• הרה"ק רבי אהרן מבייטש ז"ע בנו של הרה"ק בעל אמרי נועם מדיקוב ז"ע היה דבוק מאד ברדו הרה"ק מראזוואדוב ז"ע. פעם אחת אחר פטירת האמרי נועם ראה הרה"ק מראזוואדוב בחלומו את אחיו האמרי נועם, ואמר לו: 'מיין אהר'לע וועט קומען צו דיר מארגן, זאלסט אים זעהן צו מאכן א בעל מדרגה' (אהר'לע שלי - הרה"ק מבייטש - יגיע אליך מחר, רָאָה נא לעשותו לבעל מדרגה). והיה זה בזמן אשר לא התכוננו כלל כי הרה"ק מבייטש יגיע לראזוואדוב, ויהי למחרת והנה הרה"ק מבייטש אכן הופיע בראזוואדוב, הבין הרה"ק מראזוואדוב כי היה אמת בחלומו. מיד קרא לפניו את הרה"ק מבייטש, ואמר לו: 'מיינע קינדער געב איך נישט קיין סדר היום, אבער דיר געב איך יא א סדר היום, וועסט דין פירן אזוי, וועסטו ווערן א בעל מדרגה' (לָפְנֵי אֵין אִנִּי נוֹתֵן סֹדֵר הַיּוֹם, אֲבָל לָךְ אֶתֵּן סֹדֵר הַיּוֹם, וְאֵם תִּתְּנֶנָּה כֵּךְ, תִּהְיֶה לְבֶעַל מִדְרָגָה), ואחר הקדמה זו מסר לו סדר שלם איך לנהוג דבר יום ביומו.

- לפני שנמשיך בסיפור הדברים, נקדים להבהיר ולהדגיש כי דרך צדיקי בית ראפשיץ היתה על פי חכמה עמוקה ונעלמה מעין כל חי, וכל דיבור מדבריהם יש בו עומק גדול אשר מי יוכל להשיגו. ובכן נספר את הדברים כמות שהם סתומים וחתומים, כאשר שמענו אותם מפי כ"ק רבינו ז"ע -

בראות בני הרה"ק מראזוואדוב כי נתן אביהם סדר היום לכן דודם הרה"ק מבייטש, פנה הרה"ק מפלאנטש ז"ע אל אחיו כ"ק רבינו הזקן ז"ע ואמר לו: 'אהר'לע וועט ווערן א בעל מדרגה?! אונז וועלן עס נישט אויסהאלטן! אונז וועלן בלייבן אזוי? און אהר'לע... (אהר'לע יהיה לבעל מדרגה? אנו לא נוכל לסבול את זאת! אנו נישאר כך?, ואילו אהר'לע...), ענה לו רבינו הזקן: 'איך וועל מיך שוין א עצה געבן מיט אים, ער וועט נישט ווערן א בעל מדרגה... (אני כבר אסתור עמו, הוא לא יהיה לבעל מדרגה...), אחר הדברים האלה ניגש כ"ק רבינו הזקן אל הרה"ק מבייטש ואמר לו: 'אהר'לע האסט ווי איין צו שטיין? (אהר'לע יש לך היכן להתאכנס?), ענה לו הרה"ק מבייטש בשלילה, אמר לו רבינו הזקן: 'נו, וועסט ביי מיר איין שטיין' (תתאכנס אצלי). ויהי בבוקר למחרת, בהיות הרה"ק מבייטש עוד לפני התפלה, ניגש אליו רביה"ז ואמר לו: 'דו וועסט רעדן! (אתה הדברי!), כי כ"ק רביה"ז ידע אשר סעיף אחד ב'סדר היום' שקיבל הרה"ק מבייטש מאביו הרה"ק מראזוואדוב הוא שלא ידבר לפני התפלה כלל. ענה לו הרה"ק מבייטש בנהימת קול 'נו!', כלומר שאינו רוצה לדבר כעת. אמר לו כ"ק רביה"ז: 'איך וועל דין... ביז דו וועסט רעדן! (אכריה אותך עד אשר תדברי), וכך תפס בו ואמר לו: 'דו מוזסט רעדן! (היך מוכרח לדברי!). בראות הרה"ק מבייטש כי כן הוא המצב, אמר לו: 'ניין! לאז מיך אפי! (לא! עובב